

**PROPOSTES DIDÀCTIQUES I
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS**

**VALENCIÀ: LLENGUA
I LITERATURA**

2n curs d'ESO

UNITAT 1. L'ESPORT: PARTICIPAR, COMPETIR, GAUDIR

El món de l'esport resulta o hauria de resultar atractiu per si mateix per als nostres alumnes. A partir d'aquest món, creem situacions versemblants de comunicació a través de la fitxa d'inscripció, l'entrevista administrativa i el reportatge periodístic.

Pel que fa a la LITERATURA, comencem amb una introducció als grans gèneres literaris: narrativa, poesia, teatre i assaig. En l'apartat LES PERSONES I LES LLENGÜES, presentem l'esquema sobre la comunicació aplicat a la variació lingüística. En CONEGUEM LA LLENGUA trobareu activitats sobre el lèxic dels esports i els futbol, i sobre els conceptes de polisèmia i monosèmia; tot seguit, aprofundim en conceptes gramaticals fonamentals: les categories gramaticals i les parts de l'oració; i, en ortografia i fonètica, introduïm l'alfabet (lletres i dígrafs) i fem una primera aproximació a alguns signes de puntuació (el punt, la coma i el punt i coma).

A TALLER DIGITAL plantegem les activitats de collage, booktrailer, miniquest i portfoli sobre aspectes relacionats amb el nucli temàtic de la unitat.

I. CONTACTE (pàgs. 10-11)

1. (pàg. 10)

Explotació oral de la làmina. Demanen que la descriguen i formulem preguntes relacionades amb les activitats esportives.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix de la imatge: 1. acampada o muntanyisme 2. golf 3. futbol 4. equitació 5. esquí 6. ciclisme 7. tir amb arc 8. rugbi 9. beisbol 10. bitlles 11. ping-pong 12. boxa 13. hoquei 14. esgrima 15. tennis 16. bàsquet 17. gimnàstica 18. judo 19. alçament de pesos o halterofília 20. submarinisme

Podem fer entre tots un llistat exhaustiu de molts esports parant especial esment a les diferències ortogràfiques i lèxiques amb les altres llengües, especialment amb el castellà i l'anglès.

2. (pàg. 10)

Els àudios corresponen als esports següents: 1. [tennis] 2. [futbol] 3. [bitlles] 4. [ping-pong] 5. [tir amb arc] 6. [alçament de peses o halterofília] 7. [automobilisme] 8. [hoquei patins] 9. [boxa] 10. [equitació, o curses de cavalls].

3. (pàg. 11)

Activitat oral. Procurarem que en la posada en comú aparega el màxim de vocabulari del món de l'esport i de les activitats de lleure. Podem plantejar altres preguntes i classificacions del tipus: Quins esports es juguen en equip? Quins esports són olímpics? Quines seleccions solen tenir bon equip i millors resultats en les olimpíades? En quins esports?, etc.

- a) Resposta oberta. Per exemple, de força física, l'alçament de pesos i el rugbi; de resistència, el ciclisme i el tennis.
- b) Resposta oberta. Per exemple, futbol, handbol, bàsquet. I l'estic, el floret, el quimono i el bat, respectivament.
- c) Resposta oberta.
- d) A Rio de Janeiro, Brasil. Sí, a Barcelona, el 1992.
- e) Resposta oberta.
- f) Resposta oberta

4. (pàg. 11)

Activitat oral de resposta oberta. Aquesta activitat avança i formula l'expectativa de les activitats que proposem sobre textos periodístics a l'apartat de COMUNICACIÓ.

II. COMUNICACIÓ (pàgs. 12-17)

FES ESPORT, GAUDEIX LA VIDA

Treballem en aquest apartat textos relacionats amb el nucli temàtic de l'esport, concretament, la fitxa d'inscripció, l'entrevista administrativa o laboral i el reportatge periodístic.

1. (pàg. 12)

Fitxa d'inscripció esportiva. Es tracta d'emplenar un text real que serà la base per a fer un exercici de simulació (activitat 3) a partir d'un model donat (activitat 2).

Podem fer servir, també, la fitxa per a fer algunes activitats de presentació oral de tota la classe:

- a) Podem dividir la classe en dos grups segons els alumnes creguen que tenen un nom molt habitual o poc habitual. Cada alumne explicarà per què s'ha col·locat en un grup o en un altre. Podem complementar l'activitat preguntant si saben el significat dels seus noms i cognoms o si saben per què els pares van triar aqueix nom.
- b) Si hi ha alumnes que han nascut fora de la comarca o del país podem demanar que expliquen on van néixer i per què han vingut a estudiar al centre.

2. (pàg. 13)

Activitat de comprensió i expressió oral i escrita. Plantegem una activitat comunicativa oral a partir d'una situació versemblant. L'entrevista ha de quedar de la manera següent:

FUNCIONÀRIA: Bon dia.

LAIA I EL XUFA: *Bon dia.* Veníem a inscriure'ns als *Jocs escolars*.

FUNCIONÀRIA: Molt bé. Només m'heu de donar les vostres dades. Qui comença?

LAIA: Jo mateixa.

FUNCIONÀRIA: *Com et dius?*

LAURA: Laia Verdú Sala. Però em pot dir Quinacanya. M'ho diu tothom.

FUNCIONÀRIA: Quants *anys* tens? I on vas *nàixer*?

LAIA: Acabe de fer-ne *tretze*. Vaig *nàixer* a Altabix, a Elx, al Baix Vinalopó.

FUNCIONÀRIA: I on vius i què estudies?

LAIA: Jo *visc* a Mutxamel, al carrer Jaume I, número *trenta-cinc*, pis *cinqué* esquerra. Però faig segon ací, a l'*institut* de Sant Joan, amb el meu amic Xufa.

FUNCIONÀRIA: Quins *esports* practiques?

LAIA: Bàsquet i natació.

FUNCIONÀRIA: Quina *alçada* i quin pes fas?

LAIA: Jo faig un metre seixanta-cinc d'alçada i *cinquanta-cinc* quilos de pes.

FUNCIONÀRIA: Perfecte. I ara et toca a tu. Com *et dius*?

EL XUFA: Jordi Sala i Torregrossa, àlies el Xufa.

FUNCIONÀRIA: (mirant cap les butxaques del Xufa) Molt bé amic Xufa, i quin *esport* sols practicar? No em diràs que fas curses de sargantanes?

EL XUFA: No senyoreta, no. Jo em dedique a coses molt més serioses. Sóc *campió* comarcal de videojocs: no hi ha qui em guanye!

3. (pàg. 14)

Es tracta d'una activitat de simulació en la qual un alumne fa de funcionari i demana les dades corresponents a un suposat participant en els campionats escolars. Això farà possible introduir les preguntes bàsiques per demanar les dades personals:

- Com et dius?
- On vas *nàixer*?
- On vius? En quin carrer? En quin número?
- On estudies?
- ...

Si la motivació és bona, podem ampliar l'activitat plantejant innumbrables situacions de rol de la vida quotidiana: anar a matricular-se, a traure's el permís de conduir, a comprar el pa, a demanar faena, etc.

El futbol, una passió planetària

4. (pàg. 14)

Activitat d'expectativa. Abans de passar a la votació que es proposa en l'activitat cal obrir un breu diàleg amb l'alumnat abans de començar la lectura de manera que la incentive.

Podem plantejar preguntes del tipus: us agrada el futbol? De quin equip sou? Heu llegit alguna vegada periòdics esportius? Quins coneixeu? Us agraden les retransmissions esportives radiofòniques? I les televisives? No creieu que el futbol ocupa massa en els espais informatius? Etc.

5. (pàg. 15)

Lectura fragmentada del text. Comencem per la *introducció* i la *conclusió* marcades amb un fons de color.

- a) Per exemple, la quantitat de d'equips i de clubs que hi ha arreu del món.
- b) Perquè només fa falta una pilota, un terreny i dos pals.
- c) Pele, Maradona i Mesi. Tots tres van iniciar-se al carrer.
- d) Al Brasil.

A l'hora de fer la lectura, podem recórrer a estratègies diverses:

1. Lectura silenciosa per part de l'alumne.
2. Lectura col·lectiva de viva veu per part de l'alumnat. Cada alumne llegirà un fragment del text. El professor vigilarà aspectes relacionats amb la dicció, l'entonació, el ritme...
3. Organitzem la classe en petits equips o per parelles; es fa la lectura en cada grup i els mateixos membres de l'equip la corregeixen i l'avaluen.

6. (pàg. 14)

Expressió oral semioberta sobre alguna regla del joc del futbol. Convé que facen una exposició detallada. Podem plantejar-ho de la manera següent: *Com li explicaries a un extraterrestre que és el...*

7. (pàg. 14)

Activitat de comprensió escrita i expressió oral de l'apartat Els orígens. Les respostes aproximades són:

- a) Antecedent xinès del joc del futbol.
- b) Romans, indis nord-americans i britànics.
- c) Un joc sovint violent practicat per una gernació.
- d) El 1868 un grup d'estudiants universitaris en un pub redactaren les primeres regles del joc.

8. (pàg. 14)

Activitat de comprensió escrita i expressió oral de l'apartat A l'Estat espanyol. Les respostes aproximades són:

- a) 1878: any de fundació del primer club a Espanya, el Río Tinto de Huelva.
- b) 1889: any de fundació del Recreativo de Huelva.
- c) 1899: any de fundació del F. C. Barcelona per part del suís Hans Gamper.
- d) 1902: any que es funda el Reial Madrid, pels germans catalans Joan i Carles Padrós

9. (pàg. 14)

Activitat de comprensió escrita i expressió oral de l'apartat *El futbol arreu del món*. Les respostes són:

1. Europa és el *bressol* dels clubs professionals més rics.
  2. Molts d'ells van eixir de la més *pregona* de les misèries.
  3. Sud-àfrica fou l'*amfitriona* de la 2010 Word Cup que va guanyar l'equip d'Espanya.
  4. La passió pel futbol ha augmentat *vertiginosament* en les últimes dècades a la Xina
- a) Especialment celebrant la Copa del món a diferents continents on abans no se celebraven com ara a Àsia o Àfrica.
  - b) Soccer, per no confondre's amb el futbol americà, esport semblant al rugbi.
  - c) El criquet, britànic d'origen.
  - d) El diners del petroli els permet fer inversions milionàries en el futbol, cosa que els permet situar-se en l'escena mundial.

10. (pàg. 17)

herba, *gespa*; redona, *esfèrica*; sublims, *excelsos*; rics, *acabalats*; croquis, *esbós*; l'indici, *la prova*; desafien, *reptaven*; director, *rector*; se sumà, *s'adherí*; bar, *pub*; entrenament, *ensinistrament*; assotat, *flagel·lat*; oci, *lleure*.

11. (pàg. 17)

Plantegem ací un debat crític sobre el món del futbol. Per tal d'enriquir la discussió, podem dividir la

classe en diferents grups perquè argumenten des de diferents punts de vista, com ara, jugadors, directius, aficionats, periodistes...

RECERCA I EXPRESSIÓ

12. (pàg. 17)

Vegeu indicacions a l'apartat de TALLER DIGITAL.

13. (pàg. 17)

Activitat final de síntesi. Globalitza el treball del bloc de COMUNICACIÓ. Procureu distribuir les opcions entre un nombre similar d'alumnes de manera equitativa i, exposeu els resultats, si més no, a l'aula amb l'ajuda del material gràfic que hagen aportat al seu treball.

III. LITERATURA (pàgs. 18-19)

ELS GÈNERES LITERARIS

Treballem, ací, la introducció als gèneres literaris en què se solen classificar els textos literaris. Ho plan-tegem de manera activa.

1. (pàg. 18)

Convé que de viva veu expliquen per què ho saben. La relació entre gènere i títol és la següent:

Poesia:

- *El poema de la rosa als llavis*, Joan Salvat-Papasseit, Ed. Ariel, Barcelona, 1985
- *Ausiàs March. Poesies*, Bancaixa, Obra social, València, 1995
- *Llibre de meravelles*, Vicent Andrés Estellés, Ed., València, 3i4, 1980

Narrativa:

- *Tirant lo Blanc*, Joanot Martorell, Ed. Bromera, Alzira, 1990
- *Viatge a Winona*, Armand Company, Ed. 3i4, València, 1997
- *Rondalles valencianes*, Enric Valor, Ed. Tàndem, València, 1987

Teatre:

- *Sainets del segle XIX*, Diversos autors, Ed. 62, Barcelona, 1978

Assaig:

- *El modernisme literari i altres assaigs*, Joaquim Marco, Edhasa, Barcelona, 1988
- *Comprendre la comunicació*, Sebastià Serrano, Ed. Proa, Barcelona, 1986

RECERCA I EXPRESSIÓ

2. (pàg. 19)

Activitat de comprensió i expressió escrita. Cal fer una posada en comú dels textos resultants.

- a) En acabar d'escriure la narració resultant, podem proposar als alumnes el joc de descobrir qui és l'autor de cada conte. Un alumne llegirà en veu alta les narracions i els altres, per la manera com està escrita, els personatges, els llocs que apareixen, etc., han d'endevinar qui és l'autor. Aquest, evidentment, no haurà de dir res fins que algú no ho endevine.
- b) Amb l'ajuda del professor/-a, el sentit del text i de la rima dels versos poden arribar amb bastant exactitud a reconstruir el poema. Les paraules del poema de Carles Salvador que falten són: *cor, cor, dia, res, seràs, dia, podria, puc, terra*.

- c) Podem, amb els articles resultants, fer una exposició a les parets de l'aula. Els alumnes els llegiran i triaran els dos millors. Aquells, però, que defensen tesis oposades. Una vegada revisats els enviarem a la premsa o a la revista del centre per tal que siguin publicats.
- d) Podem introduir ací els conceptes de l'escriptura teatral (acotacions, tipus de lletra, sagnats...) que veurem a partir de la unitat 7 del llibre de l'aprenent. En acabar d'escriure els diàlegs, cal fer-ne una petita dramatització per parelles.

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 20-21)

Les persones: éssers que es comuniquen

L'objectiu d'aquest bloc és fer que els alumnes s'adonen de la variació en l'ús de la llengua que ve determinada per la diversitat dels elements que intervenen en l'acte de la comunicació. En primer lloc presentem l'esquema sobre la comunicació aplicat a la variació lingüística, i analitzem la variació en l'ús lingüístic causada pel canvi en un d'aqueixos elements (emissor, receptor, missatge, canal, context i codi).

Podem portar a classe exemples de tipus de textos diferents i demanar que identifiquen els elements que participen en la comunicació:

En una notícia de premsa; en un article d'opinió; en un anunci publicitari; en una recepta de cuina; en una entrevista enregistrada; en una portada de diccionari.

En alguns casos serà interessant introduir el terme *autor* per a diversificar la funció de l'emissor i el terme *destinatari* per a diversificar la funció de receptor.

1. (pàg. 20)

Exemplificació de l'esquema de la comunicació mitjançant una postal.

Emissor: Jordi, la persona que escriu la postal.

Receptor: La seua amiga Laia.

Missatge: El contingut de la postal.

Canal: Escrit.

Context: L'emissor (Lluna) passa les vacances fora i escriu a una amiga per explicar-li com li va tot; emissor i receptor es coneixen i entre ells hi ha confiança.

Codi: Lingüístic (valencià).

2. (pàg. 21)

Anàlisi de situacions comunicatives. La fitxa 1 és el model.

FITXA 2

Emissor: Una xica.

Receptor: Una companya de classe.

Missatge: L'emissor demana l'hora: «Xe, tu, quina hora és?»; el receptor respon: «No ho sé, tia. No porte rellotge».

Canal: Oral.

Context: Van cap a classe; sembla que són companyes. Com que es coneixen s'expressen sense gens de formalitat.

Codi: Lingüístic (valencià).

FITXA 3

Emissor: Un xic.**Receptor:** Una companya de classe.

Missatge: L'emissor demana els apunts de matemàtiques a una companya de classe: «Xe, Cati, deixa'm els apunts de mates. Va enrotlla't...!»; el receptor respon: «Ets un pesat, tio! Per què no li'ls demanes al Pep?; ell també els té i és col·lega teu.»; l'emissor li respon: «Ostris, és que tu ets molt bona prenent apunts i el Pep és un desastre»; el receptor definitivament li diu: «Va, bé, pren-los.»

Canal: Oral.

Context: Són a l'entrada de classe. L'emissor coneix bé el receptor. L'emissor tracta de convèncer el receptor perquè li deixi els apunts de matemàtiques. S'expressen d'una manera molt informal.

Codi: Lingüístic (valencià).**3. (pàg. 21)**

Activitat de simulació. Requereix una resposta oberta que s'avaluarà tenint en compte la competència lingüística de l'alumnat en les representacions que es realitzaran.

V. CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 22-29)

Comencem el treball de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA amb l'ampliació del vocabulari bàsic sobre els estris de l'esport i amb la introducció dels conceptes de polisèmia i monosèmia. En morfologia i sintaxi repassem les categories gramaticals i encetem l'anàlisi de l'oració (n'hi distingim els components), que seguirà al llarg de totes les altres unitats. En ortografia i fonètica repassem breument l'alfabet i iniciem l'anàlisi sobre l'ús dels signes de puntuació (ací el punt, la coma i el punt i coma).

LÈXIC**1. (pàg. 22) ELS ESTRIS DE L'ESPORT**

- a) Hi ha dos volants de bàdminton. Números 12 i 17.
- b) El número, 30, l'aixada.
- c) 1. Dard i diana: dards; 2. raqueta: tennis; 3. patins i botes: esports sobre gel com l'hoquei, les curses o el patinatge; 4. bandera de quadres: motociclisme i automobilisme. 5. casc de futbol americà: futbol americà i el porter d'hoquei; 6. xiulet: arbitres de futbol i altres esports d'equip com l'handbol. 7. monopatí: skate; 8. pal: golf; 9. ulleres: esports de neu; 10. casquet: waterpolo. 11. raqueta: ping-pong; 12. volant: bàdminton; 13. javelina: llançament de javelina, atletisme; 14. martell: llançament de martell, atletisme; 15. patinet de rodes: patinatge i hoquei; 16. quimono: arts marcial; 17. volant: bàdminton (repetit); 18. pilota: bàsquet; 19. pal de criquet: criquet; 20. ulleres i tub: submarinisme; 21. pilota de vaqueta: pilota valenciana; 22. bat: beisbol; 23. estic: hoquei; 24. sabatilles pista de terra o herba: atletisme i futbol. 25. peses: fitness; 26. pilota de rugbi: rugbi; 27. pilota: futbol; 28. bicicleta: ciclisme. 29. arc i fletxes; 30. aixada: encara no es considera un esport. 31. taula de surf: surf.

2. (pàg. 23) EL LENGUATGE DEL FUTBOL

Activitat de comprensió lectora i enriquiment lèxic.

- a) Han de relacionar el vocabulari especialitzat del món del futbol amb la definició o el sinònim que corresponga:
  - a. córner; b. engaltar; c. fora de joc; d. refús; e. estirada; f. penal; g. sacada o servei de banda; h.

- internada; i. derbi; j. escaire; k. driblar.
b) Resposta oberta.

POLISÈMIA I MONOSÈMIA (1)

3. (pàg. 23)

Activitat de recerca de diccionari a la classe.

Suggestim la possibilitat que el professor llija de viva veu les definicions del diccionari i els alumnes les associen amb la frase corresponent.

4. (pàg. 24)

Activitat de recerca de diccionari a la classe.

MORFOLOGIA I SINTAXI

LES CATEGORIES GRAMATICALS

5. (pàg. 25)

Activitat de recerca al diccionari. Es repartiran els conceptes entre tot l'alumnat i posteriorment se'n farà una explicació del significat davant tota la classe.

- a) Substantius o noms: Paraula que designa persones, animals, coses, idees i sentiments.
- b) Adjectius: Paraules que acompanyen els noms i en diuen com són.
- c) Determinants: Paraules que acompanyen el nom, en concreten el significat i ens n'informen del gènere i del nombre.
- d) Pronoms: Paraules que poden substituir un nom, un adjectiu, un adverb o tota una frase.
- e) Verbs: Paraula variable que ens informa d'allò que fa algú o d'allò que succeeix a un subjecte.
- f) Adverbis: Paraules que modifiquen el significat d'un verb, d'un adjectiu o d'un altre adverb.
- g) Preposicions: Paraules invariables que serveixen per a relacionar uns elements amb altres dins l'oració.
- h) Conjuncions: Paraules invariables que serveixen per a unir elements de la mateixa categoria o parts independents de la mateixa oració.

6. (pàg. 25)

Classificació de paraules segons la categoria gramatical corresponent.

Hui (o *avui*): adverb; *alguna*: determinant (indefinit); *aqueixes* (o *eixes*): determinat (demostratiu); *escriure*: verb; *que*: pronom (relatiu àton) o conjunció; *clòtxina*: substantiu; *vull*: verb; *nosaltres*: pronom; *feliç*: adjectiu qualificatiu; *quatre*: determinant (numeral); *lluny*: adverb; *però*: conjunció; *vostres*: determinant (possessiu) o pronom (possessiu); *així*: adverb; *sense*: preposició; *he llegit*: verb; *samarretes*: substantiu; *teua*: determinant (possessiu); *lletjos*: adjectiu qualificatiu; *li*: pronom; *setze*: determinant (numeral); *doncs*: conjunció; *per*: preposició; *cor*: substantiu; *mai*: adverb; *perquè*: conjunció (també pot ser substantiu: el perquè); *llest*: adjectiu qualificatiu; *hi*: pronom; *avorrit*: adjectiu qualificatiu o verb (participi passat d'avorrir); *ens*: pronom; *seuré*: verb.

7. (pàg. 25)

Anàlisi de les categories gramaticals.

- a) *Les*: determinant (article); *ma*: determinant (possessiu); *li*: pronom; *han fet*: verb; *regal*: substantiu; *bonic*: adjectiu qualificatiu.
- b) *No*: adverb; *m'*: pronom; *sense*: preposició.

- c) *Demà*: adverb; *faran*: verb; *aquella*: determinant (demostratiu); *que*: pronom (relatiu); *tant*: adverb.
 d) *Sempre*: adverb; *dos*: determinant (numeral); *entrepans*: substantiu; *enormes*: adjectiu qualificatiu; *de*: preposició; *per a*: preposició.

8. (pàg. 25)

Redacció d'oracions que continguin les categories gramaticals ordenades de la manera que s'indica a l'activitat. L'activitat és oberta, però proposem una solució possible.

- a) El meu amic juga a futbol.
- b) Ahir vam arribar tard a classe.
- c) No ens ha mirat gens.
- d) M'he alçat tard.

9. (pàg. 25)

Ús de les categories gramaticals en contextos oracionals donats. Activitat de resposta oberta. Proposem la solució següent.

- a) *hores* (*dies*, *minuts*, *segons*, etc.): substantiu.
- b) *groc* (*barat*, *bonic*, etc.): adjectiu qualificatiu.
- c) *gens* (*molt*; *prou*, etc.): adverb.
- d) *meu* (*teu*, *nostre*, etc.): determinant (possessiu); *ha publicat* (*ha escrit*, etc.): verb.
- e) *Anit* (*ahir*, etc.): adverb.
- f) *amb*: preposició.
- g) *que*: conjunció.

L'ORACIÓ (1): COMPONENTS DE L'ORACIÓ (SUBJECTE I PREDICAT)

10. (pàg. 26)

Anàlisi dels components bàsics de l'oració (subjecte i predicat).

- a) Subjecte: *els gossos del meu veí*; predicat: *lladren dia i nit*.
- b) Subjecte: *Xavier*; predicat: *ha desbaratat l'ordinador*.
- c) Subjecte: elidit (*nosaltres*); predicat: *ahir vam anar a una festa d'aniversari*.
- d) Subjecte: *vosaltres*; predicat: *on vau anar de vacances?*

11. (pàg. 26)

Distinció entre oracions impersonals i oracions amb el subjecte elidit.

Impersonals: d).

Subjecte elidit: b) i c).

L'oració a) té com a subjecte explícit *vosté*.

12. (pàg. 27)

Redacció d'oracions simples que continguin unes paraules determinades. Activitat de resposta oberta. Proposem la solució següent.

- a) Hui ha nevat.
- b) Lluïsa no vol escriure cartes.
- c) Jo ajude els meus amics.
- d) Nosaltres comprenem totes les explicacions de ciències.
- e) Demà farà fred.
- f) Nade o nado una hora diària.

13. (pàg. 27)

Classificació de les oracions en simples i compostes.

Oracions simples: a) i f)

Oracions compostes: b), c), d) i e)

ORTOGRAFIA I FONÈTICA

L'ALFABET: LLETRES I DÍGRAFS

Les activitats d'ortografia sobre l'alfabet són de repàs. Convé insistir només en aquelles grafies (lletres i dígrafs) que tenen algun interès especial (com ara la *g*, *j*, *tg*, *tj* o la *x*, per exemple). En unitats posteriors, ens detenim a treballar específicament la correspondència entre so i grafia.

14. (pàg. 27)

Recerca d'exemples per a cada lletra, dígraf i lletra composta.

Activitat de resposta oberta. Es pot fer un concurs d'agilitat mental, com ara comprovar qui és capaç de dir més exemples d'una grafia en el menor temps possible. També podem demanar que elaboren, per parelles, un diccionari de paraules que continguin una grafia determinada. Després hauran d'intercanviar els exemples entre tota la classe.

15. (pàg. 27)

Ús de les lletres, els dígrafs i les lletres compostes.

a) *lle*i, *qualsevol*, *judici*, *just*.

b) *germà*, *bessó*, *passejava*, *carrer*, *major*, *diumenge*, *passat*.

c) *enguany*, *amb*, *colla*, *zoològic*, *Barcelona*, *setmana*.

d) *funció*, *teatre*, *comença*, *força*, *estranya*.

ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ (1): EL PUNT, LA COMA I EL PUNT I COMA

16. (pàg. 29)

Ús dels signes de puntuació: el punt, la coma i el punt i coma.

a) L'arròs amb verdures porta carxofes, faves, flor-i-col, alls tendres i pebrera.

b) He aprovat; encara que m'esperava haver tret millor nota.

c) Dimarts que ve, com et vaig dir, no hi ha classe.

d) Anna, acosta't un moment.

e) Dilluns tenim entrenament; dimecres, també.

f) Amb això, no hi comptàvem.

g) Ahir vaig anar al cine. Demà et contaré la pel·lícula, ara estic cansat.

17. (pàg. 29)

Ús dels signes de puntuació en un text.

LA CRÒNICA

PEPE MIRAVETE, ELX

Segona victòria consecutiva de l'Elx, després que la setmana passada es desfés del Sabadell, i a l'espera del derbi de la setmana que ve davant el València, a la ciutat esportiva de Paterna. El rival, el Barça, es va mostrar com un conjunt poregós i amb poca empenta, i es queda sense la tercera posició que ocupava en

taula de classificació.

Els blanc-i-verds saltaren al camp exercint un pressió asfixiant sobre un Barça impotent per a aturar el vendaval de joc local. La victòria es va començar a forjar ben aviat, quan al minut sis, el de la Foia connectava des fora de l'àrea un xut fort que entrava per l'escaire de la porteria rival.

18. (pàg. 29)

Dictat.

Les activitats de dictat solen ser les últimes de l'apartat d'ortografia i fonètica. Són activitats que tenen com a objectiu fixar les qüestions ortogràfiques que s'han treballat al llarg de la unitat. El procediment de realització del dictat pot ser el següent.

1. Llegim el text complet perquè identifiquem clarament la tira fònica amb la tira gràfica. En aquest cas convé que ens detinguem en els signes de puntuació que hem estudiat i aplicat.
2. Demanem que es fixen en aquelles paraules, expressions o altres qüestions que puguen tenir alguna dificultat ortogràfica. Parem atenció especial a les qüestions que plantegen els alumnes.
3. Dictem el text sense que l'alumnat el tinga davant.
4. A continuació fem una revisió del text: cada alumne s'autocorregeix el dictat i marcarà les errades que hi haurà comés. També podem fer que s'intercanvien els textos i que la correcció la faça un company o companya.
5. Podem establir una escala de puntuació. Per exemple, podem descomptar 0,5 per cada errada ortogràfica (i 0,25 per cada accent o dièresi).
6. Finalment es comenten les errades que hi haurà tingut cadascú.

VI TALLER DIGITAL (pàgs. 30-31)

A la part general d'aquesta guia didàctica expliquem en detall les característiques de les activitats plantejades al llibre i, per tant, en aquesta unitat. Ací, de manera esquemàtica, indiquem les qüestions més importants a tenir en compte en cada activitat d'aquesta unitat:

Activitat 1. Collage d'esports

- És una activitat molt senzilla i ràpida de fer. Consisteix a fer servir una aplicació web a Internet on l'alumnat sols ha de pujar diverses imatges relacionades amb els esports (poden ser imatges que l'estudiant haja fet amb la seua càmera o mòbil, o imatges d'Internet), col·locar-les als espais buits i afegir text, icones, etc. utilitzant el menú que té l'aplicació web.
- D'aquesta forma, aprendrà a utilitzar un recurs per a crear collages d'imatges.
- Producte resultant: un collage en format d'imatge, la qual pot desar al seu ordinador i enviar-la al professor per Internet o imprimir-la.
- També pot utilitzar aquesta aplicació web com a recurs per tal de crear imatges que pot inserir en treballs d'assignatures que puga tenir.

Activitat 2. Booktrailer

- Un *booktrailer* és un vídeo curt, semblant als que es fan de les pel·lícules, que promociona o anticipa un llibre.
- Aquesta activitat consisteix a enregistrar en un suport tecnològic (càmera, tauleta tàctil o mòbil) un vídeo que serà un *booktrailer* sobre un llibre en concret.
- Mostrem exemples de vídeos fets i publicats a Youtube. No cal que l'alumnat els penge a Youtube, si

ho fan, ho poden fer de forma privada i escriure la contrasenya a l'hora de mostrar-lo a classe.

- No s'aconsella que el vídeo tinga més de dos minuts.
- Producte resultant: un vídeo digital que es pot visualitzar a la pissarra digital, enviar als amics de les xarxes socials, etc.

Activitat 3. Miniquest «Reporters d'actualitat»

- En aquesta activitat l'alumne ha de seguir les indicacions que donem a cada part de la *MiniQuest* (escenari, tasca i producte). Llegirà el text i visitarà les webs indicades a fi d'arreglar la informació que necessita per a fer el producte final. Es tracta que l'alumnat aprofite el concepte de *reportatge* que apareix a l'apartat de COMUNICACIÓ. De fet, a la pàgina 17 s'indica a l'activitat 12 de l'apartat Recerca i expressió (*Quins reporters fareu?*) que es faci aquesta activitat.
- Es presenten una sèrie de recursos per tal d'escriure un petit reportatge: exemples a diversos periòdics digitals, «decàleg del bon reporter», consells a l'hora d'escriure, propostes de temàtiques, etc.
- Producte resultant: l'alumne haurà d'escriure un reportatge sobre algun tema d'actualitat, bé del seu entorn immediat o de qualsevol lloc.
- Donem a l'alumnat una plantilla amb un disseny atractiu perquè escriga el reportatge.

Activitat 4: Portafoli de lectura 2.0

- Aquesta activitat és una mica especial, ja que consisteix a crear d'un dossier de lectura «en blanc» on l'alumnat pugui fer aplec de totes les lectures que farà al llarg del curs.
- Es tracta, doncs, de personalitzar una plantilla-guia d'un document que donem que farà de dossier perquè l'alumnat hi anoti els seus treballs. Sols haurà de triar les imatges i elements gràfics que compondran el seu *portafoli* personal.
- Producte final: document (tipus Writer, Word) per a imprimir-se (si volem que l'alumnat escriga a mà els treballs) o desar als seus respectius aparells tecnològics perquè, de forma digital, vagin omplint-lo.
- Com a tasca complementària, proposem a l'alumne que visite un club de lectura a Internet per tal de fer-se'n soci i veja com funcionen aquests clubs. No cal que s'enregistre l'alumne en aquest club (així preservem l'anonimat de l'estudiant).

Activitat 5: Test final

- Hem creat un test amb una bateria de preguntes tancades (tres opcions de resposta) per tal de preguntar a l'alumnat qüestions sobre els continguts de tots els apartats de la unitat.
- Es fa aquest test per tal que servisca de recurs d'avaluació al professor. Són 15 preguntes sobre les qüestions més importants de la unitat.
- Les solucions a les respostes apareixen a la plataforma i només les pot veure el professor.

VII. RESUM (pàg. 32)

Llegir els resums dels diferents apartats.

Escriure en un quadern a part les definicions que hi apareguen.

Fer un esquema de tots els conceptes i continguts treballats per a dur-lo al *portafoli*.

Buscar imatges al·lusives relacionades amb el significat dels mots pertinents.

Aprofitar les activitats del taller digital per a fer la portada de la unitat del seu quadern d'activitats.

VIII. COMPROVACIÓ (pàg. 33)

1. Vocabulari. Cf. Informació del de la pàg. 22.
2. Resposta oberta. Cf. la informació de la pàg. 17.
3. Cf. la informació de les pàgs. 18 i 19 de l'apartat de LITERATURA. Activitat de resposta oberta.
4. Cf. la informació de les pàgs. 18 i 19 de l'apartat de LITERATURA. Activitat de resposta oberta.
5. Cf. informació de l'activitat 1 i 2 de l'apartat LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàg. 20 i 21).
6. Cf. activitat 2 de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàg. 23).
7. Cf. Informació de l'activitat 3 de les pàgs. 23 i 24 de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA.
8. Anàlisi de la categoria gramatical de paraules.
aladroc: substantiu; *premeu*: verb; *fort*: adjectiu; *cendrellosa*: adjectiu; *li*: pronom; *gens*: adverb; *perquè*: conjunció (també pot ser substantiu: el perquè); *sense*: preposició.
9. Anàlisi de les oracions en subjecte i predicat.
  - a) Subjecte: oració impersonal; predicat: *enguany ha fet molt de fred a l'hivern*
  - b) Subjecte: *nosaltres*; predicat: *anirem d'excursió diumenge*
  - c) Subjecte: *Jordi i Anna*; predicat: *estudien informàtica*
  - d) Subjecte: *nosaltres*; predicat: *no vam ser*
10. Distinció entre oracions simples i oracions compostes.
 Oracions simples: b) i c); oracions compostes: a) i d).
11. Ús de lletres i grafies:
mntanya, despatx, anàlisi, analitzar, bogeria, bony (boc, boç, boig, boix, bol, bon, bor, bot, bou), compassió, col·legi.
12. Ús dels signes de puntuació: el punt, la coma i el punt i coma.
  - a) En el paratge natural he vist ànecs, llebres, conills i peixos diversos.
  - b) Robert, el meu germà, m'ha telefonat.
  - c) Sembla que plourà; hauré d'agafar el paraigua.
  - d) Encara no tinc divuit anys; no obstant això, m'agradaria poder votar.

